

Legerollen mellom klinikk og administrasjon

Michael 2007;4:71–2.

Legerollen har ikke alltid vært den samme gjennom historien. Den neste-kjære, barmhjertige samaritan, drevet av kall og omsorg, er en legestereotypi som neppe har vært så typisk, men likevel har den sittet ganske dypt i befolkningen og undertiden skapt vansker både for yrkesutøverne og for dem som satt med forventninger til legen. Legen som den kjølige administrator, en tilrettelegger for helse ut fra medisinske kunnskaper, er ikke like typisk, tvært imot, selv om slike leger som har lagt premisser for helsebetingelser og helsevesen, har eksistert i minst 250 år.

Mellomtingen, den kloke, gamle distriktslege som på den ene siden var hjelper, trøster og livredder og på den annen side ofte deltok i det meste som rørte seg i lokalsamfunnet med folkehelse i bakhodet, er derimot et så vidt levedyktig rollebilde at det nok er blitt atskillig romantisert. Denne rollen er imidlertid heller ikke typisk lenger.

Innen administrasjonen har pendelen svingt mellom juristenes regelstyre og legenes fagstyre og tilbake igjen. Legestanden selv har vært gjennom tilsvarende holdningsendringer, men svært ofte har klinikerrollen seiret – for primærhelsetjenesten stimulert gjennom fastlegeordningen. Men hvordan er rollebildet av fastlegen?

Skomaker, bli ved din lest, heter det. Men hva er legenes lest? Hvis lesten bare blir det snevre lege-pasient-forhold, og medisinsens potensial for å bidra til samfunnsutviklingen ut fra dens faglige kunnskapstilfang trer i bakgrunnen, da har legene parkert seg selv. Mye god medisinsk viten forblir da uutnyttet. Den kunne med fordel vært anvendt i folkehelsens tjeneste.

Dette nummeret av *Michael* har som formål å stimulere en diskusjon om disse spørsmål. Det har vært naturlig å gjøre dette i forbindelse med at en nestor innen norsk medisin fyller år. Anne Alvik, mangeårig primærlege,

helsebyråkrat, politiker, innehaver av sentrale faglige verv nasjonalt og internasjonalt, og norsk helsedirektør 1993-2000, runder 70 år 7. mai 2007. Hun har selv interessert seg for samspillet mellom klinikk, styring og legene i deres forskjellige roller gjennom mange år. Derfor er dette heftets knippe av artikler ment både som bidrag til debatten og som forfatternes gratulasjon på åremålsdagen.

Øivind Larsen, Magne Nylenna, Gunnar Tellnes

Om redaktørene

Øivind Larsen (f. 1938) er professor i medisinsk historie ved Universitetet i Oslo.

Magne Nylenna (f. 1952) er redaktør for Helsebiblioteket og professor II i samfunnsmedisin ved NTNU, Trondheim.

Gunnar Tellnes (f. 1949) er professor i trygdemedisin ved Universitetet i Oslo og professor II i forebyggende helsearbeid ved Høgskolen i Akershus.